

Vapaa Sivistystystyö ry
FRITT BILDNINGARBETE RF

Eduskunta

Sivistysvaliokunta

Asia: Vapaa Sivistystystyö ry lausunto hallituksen luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystystyöstä annetun lain 10 §:n muuttamisesta. HE 113/2021 vp

Vapaa Sivistystystyö ry (VST) pitää hyvänä asiana että hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vapaasta sivistystystyöstä annettua lakia (10§) siten, että maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutuksen valtionosuusrahoitus erotetaan omaksi kokonaisuudekseen vapaan sivistystystyön rahoitusjärjestelmässä.

Nykyjärjestelmä, joka on ollut voimassa 1.1.2018 alkaen, ei ole mahdollistanut suoritteiden kasvua, vaikka maahanmuuttajataustaisten kotoutumiskoulutusten kysyntä on kasvanut erityisesti suurimmissa kaupungeissa, mikä asettaa opiskelijat eri asemaan ja rajoittaa kotoutumiskoulutusten kasvua ja joustavuutta kysynnän mukaan. VST suhtautuu myönteisesti perustelutekstissä olevaan muotoiluun, jossa maahanmuuttajakoulutuksen suoritteet ja niiden rahoitus eivät olisi enää riippuvaisia muista vapaan sivistystystyön koulutuksen suoritteista. Tällä tavoin luodaan pitkäjänteinen ja ennakoitavissa oleva rahoitusjärjestelmä, joka mahdollistaa vapaan sivistystystyön oppilaitoksissa maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelman mukaisen koulutuksen.

VST:n mielestä kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutuksille osoitettu 11,83 milj. euron määräraha on oikeansuuntainen, mutta riittämätön suhteessa maahanmuuttajien määrän kasvuennusteisiin 2020-luvulla Suomessa.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022—2025 vapaan sivistystystyön maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen lisäys vuosittain 5 milj. euroa on oikeansuuntainen, kun siihen lisäksi lasketaan mukaan aikaisemmat määrärahat 4,927 milj. euroa sekä nuorisotakuun opintosetelirahoitus 1,903 milj. euroa. Kuten esityksessä todetaan, vapaan sivistystystyön toimijoissa löytyy sekä erityisosaamista että halua hoitaa laajemminkin maahanmuuttajien koulutusta. Lisäksi vapaa sivistystystyö on osoittautunut joustavaksi koulutusmuodoksi, joka nopeasti reagoi yhteiskunnan koulutustarpeisiin.

Esitetty määrärahan lisäys riittää edelleen noin 4000 opiskelijan koulutukseen, kun koronaa edeltävänä vuonna 2019 kotoutumissuunnitelman hyväksytyille koulutuksille opiskelijoita oli jo noin 5200. Tästä päätellen voidaan pitää todennäköisenä rahoituksen riittämättömyys myös lähivuosina. Valtioneuvoston selonteossa kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (VN 2021:62) todetaan: ”Luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen koulutuksen maksuttomuus vapaan sivistystystyön oppilaitoksissa säilytetään nykyistä vastaavasti, mikäli kotoutumissuunnitelman voimassaoloaikaa lyhennetään” (s. 127). Riittääkö ”nykyistä vastaavasti” luku- ja kirjoitustaitojen ja perustaitojen maksuton koulutus tilanteessa, kun kotoutumissuunnitelman hyväksytyille koulutuksille tulee kasvavan kysynnän paineita?

VST näkee tärkeänä myös kotoutumisajan ylittäneiden maahanmuuttajien osalta rahoituksen varmistaminen

Vapaassa sivistystyössä käytetty opintosetelirahoitus ei riitä kestävien opintopolkujen rakentamiselle, etenkin jos Valtioneuvoston selonteon kotoutumisajan lyhennys kolmesta vuodesta kahteen vuoteen toteutuu. Tähän asiaan pitää lähivuosina löytää pysyvämpiä rahoitusmalleja, jotta kaikki pääsevät eteenpäin opinto- ja työllistymispolullaan ilman katkoja.

Helsingissä 17. päivänä syyskuuta 2021

Vapaa Sivistystyö ry – Fritt Bildningsarbete rf
Hallituksen psta

Björn Wallén, puheenjohtaja